

Jaime Rosales, auster i precís

Octubre - novembre 2018

Jaime Rosales, la mirada distant

Jaime Rosales ara viu a Madrid, però va néixer a Barcelona, ha estudiat a Cuba i Austràlia. Aquest any estrena *Petra*, el seu darrer llargmetratge, i és un bon moment per revisar una filmografia que arrenca amb *Las horas del día* i continua amb *La soledad*, *Tiro en la cabeza* o *Hermosa juventud*. Rosales mai no ha abandonat el rigor d'una posada en escena basada en reptes tècnics com la pantalla fragmentada o l'absència de diàlegs en primer terme.

Amb cinc dels seus sis llargmetratges ha estat present al Festival de Cannes, on enguany ha presentat amb gran èxit a la Quinzena de Realitzadors el darrer, *Petra*, que també ha passat per San Sebastià i ara es preestrena a la FilmoTeca abans d'arribar a la cartellera.

Experimentador incansable dels límits formals del llenguatge cinematogràfic, Rosales parlarà del seu estil sobri i personalíssim en una masterclass el dimarts 16 d'octubre a les 17.30 h a la Sala Laya en què conversarà amb el director de la FilmoTeca, Esteve Riambau.

‘Petra’, de Jaime Rosales

Petra, sisè llargmetratge de Jaime Rosales (Barcelona, 1970), ha suposat la cinquena participació del director en el Festival de Cannes, aquest cop en la prestigiosa Quinzena dels Realitzadors, on va tenir una acollida entusiasta, un èxit que es va repetir al recent Festival de San Sebastià.

Rosales considera *Petra*, entre tots els seus films, el més accessible a un ampli espectre d'espectadors, i ha comptat per primera vegada amb col·laboracions en l'escriptura del guió (Clara Roquet i Michel Gaztambide) per bastir una història sobre la mentida, el destí i la família, amb ecos de tragèdia grega i el rerefons de la memòria històrica.

Al film *Petra*, interpretada per Bárbara Lennie, no sap qui és el seu pare, l'hi ha ocultat sempre. Després de la mort de la seva mare comença una recerca que la porta al Jaume, un cèlebre artista plàstic poderós i despietat. En aquesta persecució de la veritat també hi troba Lucas, fill del Jaume, i la mare i esposa d'ambdós, Marisa. Una espiral de maldat, secrets familiars i violència porta tots els personatges al límit, tot i que el destí obrirà una escletxa a l'esperança i la redempció.

Petra és una producció de Fresdeval Films, Wanda Visión, Oberon Cinematogràfica, Les Productions Balthazar (França) i Snowglobe (Dinamarca) amb la participació de RTVE, TVC, Movistar+, ICAA, ICEC i Eurimages.

Retrospectiva ‘Jaime Rosales, auster i precís’

Jaime Rosales va néixer a Barcelona i viu a Madrid, va estudiar cinema a Cuba i Austràlia i, en quinze anys, ha dirigit sis llargmetratges. Una filmografia que posa de manifest un estil tan dispers com coherent, marcat sempre per una gran sobrietat. El seu cinema tracta temes ben diversos, des de la soledat fins al terrorisme o l'incest, però sempre amb una acurada recerca formal dels límits del llenguatge cinematogràfic: la dicotomia entre la banda sonora i els diàlegs, la pantalla partida en polivisió, el pas del temps i la construcció d'un relat.

La vida quotidiana d'un assassí en sèrie a la seva contundent opera prima *Las horas del día*, la manca d'esperança en un món on l'atur posa a prova els més joves a *Hermosa juventud*, la gairebé documental dissecció del *modus operandi* del terrorisme a *Tiro en la cabeza*, o les conseqüències devastadores d'aquesta xacra a *La soledad* són algunes de les històries i personatges que habiten l'univers d'un cineasta que, tot i que amb ressonàncies de Robert Bresson i de Yasujirô Ozu, té sens dubte personalitat pròpia. Ho podrem constatar a la pantalla amb una retrospectiva que inclou tots els llargmetratges de Jaime Rosales i també amb un diàleg en profunditat sobre la seva obra que mantindrà el director de la Filмотeca, Esteve Riambau, el dimarts 16 d'octubre a les 17.30 h a la Sala Laya.

Entre els reconeixements que ha rebut Jaime Rosales destaquen el Premi de la Crítica del Festival de Cannes (*Las horas del día*, 2003), el Goya a la millor pel·lícula i al millor director (*La soledad*, 2007), el Premi de la Crítica del Festival de San Sebastià (*Tiro en la cabeza*, 2008) i el Premi del Jurat Ecumènic del Festival de Cannes (*Hermosa juventud*, 2014). És Cavaller de les Arts i les Lletres Franceses i Premi Nacional de Cultura de la Generalitat de Catalunya (2015). El març de 2014 el Centre Georges Pompidou de París va realitzar una retrospectiva de tota la seva obra. Aquest 2018 ha publicat l'assaig *El lápiz y la cámara* (editorial La Huerta Grande), un recull de reflexions sobre el cinema.

Jaime Rosales a la Filmoteca de Catalunya

Dimarts 16 d'octubre

17.30 h a la Sala Laya:

Masterclass de **Jaime Rosales**. Diàleg amb el director de la Filmoteca, Esteve Riambau.

19.30 h:

Sessió fotogràfica al vestíbul de la Filmoteca amb part de l'equip de *Petra*: **Jaime Rosales, Marisa Paredes i Bárbara Lennie**.

20.00 h a la Sala Chomón:

Preestrena de *Petra*. Presentació amb part de l'equip de la pel·lícula i col·loqui posterior amb **Jaime Rosales**.

Sessions de la retrospectiva 'Jaime Rosales, auster i precís'

Las horas del día 2003	Dimecres 17 d'octubre / 20.00 h
La soledad 2007	Dijous 18 d'octubre / 17.00 h Divendres 2 de novembre / 19.00 h
Hermosa juventud 2014	Dissabte 20 d'octubre / 19.00 h Diumenge 21 d'octubre / 22.00 h
Sueño y silencio 2012	Dimarts 30 d'octubre / 21.30 h
Tiro en la cabeza 2008	Dimecres 7 de novembre / 21.30 h Diumenge 11 de novembre / 16.30 h

Les pel·lícules de la retrospectiva

Petra

Jaime Rosales, 2018. Int.: Bárbara Lennie, Àlex Brendemühl, Joan Botey, Marisa Paredes, Petra Martínez, Carme Pla. Catalunya-França-Dinamarca. VO. 107'

Després del seu pas pel festival de Cannes, preestrenem el darrer film de Rosales, una tragèdia protagonitzada per una noia que, després de la mort de la seva mare, busca el pare a qui mai no va conèixer. La seva cerca l'acosta a una família de la burgesia catalana encapçalada per un home poderós i despietat.

Presentació a càrrec de Jaime Rosales, Bárbara Lennie i Jaime Rosales.

Dimarts 16 d'octubre / 20.00 h

Las horas del día

Jaime Rosales, 2003. Int.: Àlex Brendemühl, Àgata Roca, María Antonia Martínez, Pape Monsoriu, Vicente Romero, Irene Belza. Catalunya. VE. 103'

El primer llarg de Rosales, que mostra de manera crua la vida quotidiana d'un assassí en sèrie, causa una profunda impressió. El cineasta ens diu: "no m'interessava el suspens, sinó crear un retrat hiperrealista que deixi una porta oberta a la interpretació".

Dimecres 17 d'octubre / 20.00 h

La soledad

Jaime Rosales, 2007. Int.: Sonia Almarcha, Petra Martínez, Miriam Correa, Nuria Mencia, María Bazán, Jesús Cracio. Catalunya-Espanya. VE. 135'

Després de *Las horas del día*, Rosales consolida el seu estil sobri i la seva elegància plàstica amb aquest film ascètic sobre la fragilitat de la vida. “Utilitzo uns personatges que deixo evolucionar i destaco aspectes importants de la seva vida. El problema de la comunicació n’és un. La soledat n’és un altre. Té a veure amb la societat en què vivim. Però en la pel·lícula també he volgut fer ressaltar un altre tipus de soledat. És la soledat existencial. És una soledat que té a veure amb les situacions de més dolor o amb la necessitat d’enfrontar-se a les qüestions més complicades de la vida” (Jaime Rosales).

Dijous 18 d’octubre / 17.00 h

Divendres 2 de novembre / 19.00 h

Hermosa juventud

Jaime Rosales, 2014. Int.: Ingrid García Jonsson, Carlos Rodríguez, Juanma Calderón, Inma Nieto, Fernando Barona, Patricia Mendy. Catalunya-França. VE. 100'

Dos joves enamorats lluiten per sobreviure en l'Espanya actual. Els recursos limitats els impedeixen satisfer els seus desitjos. No alberguen grans esperances, però tenen una filla que han de mantenir, i és per això que decideixen rodar una pel·lícula porno amateur.

Dissabte 20 d'octubre / 19.00 h
Diumenge 21 d'octubre / 22.00 h

Sueño y silencio

Jaime Rosales, 2012. Int.: Yolanda Galocha, Oriol Roselló, Jaume Terradas, Laura Latorre, Alba Ros Montet, Celia Correas. Catalunya-França. VE. 120'

Un matrimoni viu a París amb les seves dues filles. Durant unes vacances, un accident transforma les seves vides. En la seva ambició d'atrapar la dimensió espiritual de la tragèdia, Rosales indaga en el llenguatge cinematogràfic, fent èmfasi en la dissociació entre la posada en escena i l'enquadrament. La seva exploració del sentiment de pèrdua té com a resultat un film misteriós interpretat per actors no professionals.

Dimarts 30 d'octubre / 21.30 h

Tiro en la cabeza

Jaime Rosales, 2008. Int.: Ion Arretxe, Iñigo Royo, Jaione Otxoa, Ana Vila, Asun Arretxe, Nerea Cobreros, Iván Moreno, Diego Gutiérrez, Stephanie Pecastaing. Catalunya. SD. 90'

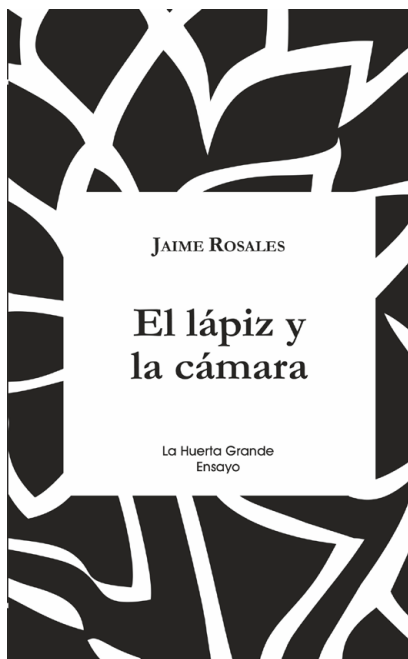
Tiro en la cabeza va ser rodada gairebé de manera instantània com a reacció a l'atemptat etarra de Capbreton, on van ser assassinats dos guàrdies civils fora de servei. Amb un enfocament que va suscitar polèmica, el cineasta Jaime Rosales es pregunta com devia ser la quotidianitat d'un dels assassins hores abans de cometre el crim. Com si es tractés d'un documental d'animals, un teleobjectiu segueix a distància els actors no professionals sense que aquests no sàpiguen mai quan són filmats. El realisme del film és tant que la llunyania des de la qual es filma impedeix sentir els diàlegs, atorgant així, més que mai, la sensació de voyeurisme a l'espectador.

Dimecres 7 de novembre / 21.30 h

Diumenge 11 de novembre / 16.30 h

Jaime Rosales: ‘El lápiz y la cámara’ Reflexions sobre cinema

L'editorial La Huerta Grande ha publicat aquest 2018 l'assaig de Jaime Rosales *El lápiz y la cámara*, una sèrie d'apunts en què el director aboca idees generals sobre el cinema. Conceptes aplicats i reflexions personals sobre l'ofici de director de cine i sobre la creació artística en general. Són el resultat de la seva experiència “com a cineasta, és a dir, com a director de cine i com a cinèfil”. “Sempre he pensat que visionar les pel·lícules dels altres és un acte tan creatiu com fer les meves pròpies”, diu Rosales. Les notes les va escriure entre maig del 2016 i agost del 2017, mentre escrivia les últimes versions del guió de *Petra*, preparava el rodatge, rodava i empenia les primeres fases del muntatge de la pel·lícula.

Aquest és un extracte d'algunes d'aquestes interessants i lúcides reflexions:

“El aprendizaje del cine no se diferencia del aprendizaje de la vida. La vida es algo que se hace y que se aprende. El único tema de una película es la vida, lo que viene a ser lo mismo que decir que el único tema de una película es el cine.”

“Un guionista no es un escritor, es un cineasta. Un guion no es una pieza literaria, es una herramienta de trabajo. El guion contiene el esbozo de una película. El potencial de una película puede detectarse parcialmente en la lectura de las páginas de su guion, però no deja de ser engañoso. Un buen guion no se aprecia en la página escrita sino en la película acabada. Un guion que fluye en su lectura no es garantía de que la película fluirá en su visionado.”

“El subtexto no está en el guion. El subtexto no lo crea el guionista. Consiste en ir, precisamente, contra el texto de la escena. En el cine, el subtexto se basa en la mirada del actor. El subtexto no es otra cosa que decir «te quiero» con una mirada de odio; o decir «te odio» con una mirada de amor. El subtexto es lo que diferencia una obra leída de una obra vista. El actor es la herramienta básica creadora de subtexto.”

“La belleza de una obra con contenido dramático depende de las sorpresas que contenga y de las dimensiones de sus personajes. La vida está llena de sorpresas y somos seres cargados de contradicciones. Cuanto más se parezca una película a la vida, cuanto mejor revele sus verdades, sus misterios y sus contradicciones, mejor película será.”

“¿Qué es accesorio y qué es fundamental? En las obras menores se manifiesta lo accesorio. En las obras maestras no existe diferencia entre lo accesorio y lo fundamental: todo es fundamental.”

“Un plano es algo que pesa. La calidad de un plano está relacionada con su densidad. Los planos mal elaborados, mal ejecutados, son ligeros; se los lleva el viento.”

“Hacer reír y llorar al espectador en una misma película es una proeza al alcance de muy pocos: Chaplin, Ford, Fellini.”

“Un buen actor debe transmitir con claridad la obtención o la renuncia de su deseo de la forma más sobria posible. La emoción se transmite mejor desde la sobriedad y la contención que desde la ostentación y la exageración.”

“Un buen guion está pensado en acciones. No importa que se trate de acciones pequeñas. Acciones cotidianas. Las acciones deben ser anteriores a las palabras. Las palabras, la información narrativa y el impacto dramático de las palabras debe ser secundario respecto a la acción.”

“Como director de una película, me siento plenamente responsable de la totalidad de la película. En particular, me siento responsable de las interpretaciones de los actores. El estilo de interpretación lo he definido yo y las técnicas para llegar a un resultado interpretativo dependen de mí. Si un actor no está bien en una escena nunca es culpa suya; siempre es culpa mía.”

“El hormigón no es tan resistente como la piedra. Algo parecido ocurre con el cine. El digital necesita constantes actualizaciones. Su conservación pasa por crear nuevas copias en soportes más actualizados. El celuloide se conserva solo: no hace falta reactualizar nada.”

“Si fuese arquitecto buscaría innovaciones técnicas y estéticas realizando construcciones en piedra y madera; como soy cineasta sigo buscando formas de expresión nuevas dentro del viejo celuloide.”

“Si tuviera que destacar dos atributos en la carrera de un director de cine, serían humildad y tenacidad.”

“El objetivo de la vida no es la felicidad. El objetivo de la vida es entender lo que es la vida. El cine puede ser una buena herramienta.”

“Al hacer una película, el cineasta debe aceptar y abrazar la intervención del azar. Le guste a uno o no, lo crea o no lo crea, nada tiene tanta influencia en el resultado de una película como el azar.”

“La triunfante estética hollywoodiense ha sido absorbida por la televisión. Toca inventar otra para la sala de cine. Toca crear nuevos lenguajes que conecten con el público actual. Toca pensar en temáticas que conciernen al hombre moderno. Toca crear estéticas apropiadas para nuevos tiempos. Es una tarea fascinante.”

“Una sola cosa le produce placer al espectador siempre y en todo lugar: la sorpresa. El espectador busca ser sorprendido. Se puede decir que la sorpresa es el oxígeno que mantiene viva la atención del espectador.”

“El montaje obra el milagro de la emoción. La emoción no la transmiten ni el plano ni tampoco el actor. En el cine, la emoción llega desde el flujo de información que crea el montaje.”

“La televisión se ha adueñado de la prosa audiovisual. Al cine no le queda otro camino posible que el de la poesía. Bendita amenaza, bendita oportunidad.”

